

1-дәріс

ҚАЗАҚСТАННЫҢ
АШЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ

ӘЛЕМ МУЗЫКАСЫНЫҢ ТАРИХЫ, 2-БӨЛІМ

Латын Америкасының халық әндері
мен билері

Кітап: Әлем музыкасының тарихы, 2-бөлім
Дәріс: Латын Америкасының халық әндері мен билері
Дәріс авторы: Әлия Сабырова

Дәрістің мақсаты: Латын Америкасы өнерін әлем музыкасының моделі ретінде көрсете отырып, танымал халық әндері мен билері туралы дискурсты зерделеу. Бұл дәрісте біз Солтүстік Техас университетінің профессоры БЕРНАРДО ИЛЛАРИ Аргентина қалыптасуындағы Гаучоның халық музыкасы еңбегіне сүйенеді.

Қоғам этникалық қоспаның баламасы ретінде қабылданады, ал музыка мен басқа да символикалық жүйелер мәдениеттің будандасуы мен тоғысуын біріктіреді. Алайда жоғарыда көрсетілгендердің бәрі бір жағынан, құрлықты бөлетін және оның халқын екінші дәрежелі жағдайға әкелетін нарықтық шарттарға сүйенеді, ал, екінші жағынан, Еуропа текті аргентиналықтардың дәстүрлі түрде басымдығына қауіп төндірмейтін айрықша бейнедегі қалыптасу үдерісімен, ешкімге зәбірі тимейтін ұлтшылдық стратегияларға иек артады. 1900 жылға дейін жергілікті тұрғындар гаучо басқаларға қарағанда қандай да болмасын бір мәртебеге ие болмаған. Олардың музыкасын жазбаша форматта жинақтау мүмкін емес, музыканың орындаушылық тәжірибесі жайлы сипаттамалар жоқтың қасы және музыка мен стильдердің немесе жанрлардың пайда болуы жайлы ақпарат көздері мардымсыз.

Егер этникалық музыка тарихын мазмұндауға мүмкіндік болмаса, музыка тілінің немесе музыка жайлы дискурстың эволюциясын баяндауға толық жол ашық, және ол шынымен де оларды жоқ деп санайтын олқылықтарды толықтыруға қабілетті. Уақыт пен кеңістікте бөлшектеніп кеткен және бытырай таралған танымал музыка айғақтарының жекелеген үзінділері бір-бірімен үш себеп бойынша түйіседі: олардың бәрі музыканы көрсетеді, олар авторлар тарапынан қандай да бір күн тәртібін негіздейді және ой мен сезімнің сол дәуірдегі ахуалымен сұхбатқа түседі. Ырғақтар, суреттер, өлеңдер мен прозалық туындылар – бұлардың бәрі музыкаға қызықты жолдармен келіп тоғысады, мейлі ол мәтіндер жиынтығы, тәжірибелер шоғыры немесе әдеттегідей бір мезетте екеуі де болуы ықтимал. Олар, сондай-ақ, жалпы философия мен сезімдермен күрделі байланыс құрады.

Бұл құбылысты фольклор мюзиклы деп атауға тұрады. Ол түп нұсқада ауыл мәдениетіне жататындықтан, алдыңғы зерттеушілер әдетте фольклорлық мюзикльді халық музыкасымен немесе оның қалалық, коммерциялық сипаттағы тармағымен салғастырған.

Америка үндістері мен Афро-Латынамерикалықтардың музыкалық тәжірибелері заманауи және шетел ғалымдары көзқарастары үшін маңызды болып көрінуі мүмкін, мұнда оның бай туристік тәжірибесінің де үлесі бар. Алайда Латын Америка халықтары таяудағы уақытқа дейін оларды жекелей зерттеуден бас тартуға жетеледі, одан гөрі өзінің Батыс пен жаңа отаршыл экономика тәртібіне тиесілі екенін айқын көрсететін аралас халық рәсімдеріне мән берді.

Аргентина және Гаучо қандай қатынаста болмандығын растайтын деректер бар ма?

XIX ғасырда Аргентина халық музыкасы негізінен гаучо музыкасы ретінде қарастырылған болатын. Гаучо Аргентина жайлы түсініктің мәйегінде өмір сүреді. Гаучо Мартин Фиерро атты ұлттық дастанның қаһарманы. XIX ғасырдың 70-ші жылдарында оны ақын Хосэ Фернандэс шығарған соң, туынды бірден ұлттық жырға айналды.

Гаучо, бәлкім, адамдар санасынан тыс жеке, бірегей тип ретінде ешқашан да өмір сүрмеген болар. Ең басынан бастап, Еуропа келгіншілері ұрпақтарының қатаң бақылауында болған Гаучоларды жеке адами сипаттан айырған еді. Жұрт оларды «үндістермен», «қара терілі адамдармен» «эль пуэбломен» таптың мүшелері деп қарайтын. Гаучолар ұзақ уақыт бойы Аргентинаның аласталған адамдар тобын құрады. Шын мәнінде, олар елдімекендердің, басқалардан гөрі Гаучо таңбасы көбірек басылған ауыл шаруалары шоғырының мүмкіндіктерін экономикалық екшеуден кейін ұлттық қоғам идеясына қосыла бастаған кезде лезде азаттықтарынан айрылды және төменгі жалақылы жұмыс күшінің бір бөлігіне айналды.

Аргентина музыка фольклорының дискурс тарихы міндетті түрде сырттан қадағаланатын мәтіндер бойынша Гаучо әлеуметтік табы қаншама уақыт бойы зардап шеккен «қосу» мен «шығару» диалектикасының сипаттамасын қамтиды. Бұл мәтіндер, алайда Латын Америкасы тарихының қомақты бөлігін шарпыған және қаланы елдімекендерге қарсы қойған әлдеқайда ауқымды күрестің бір ғана факторына баланады; Гаучолармен теңестірілетін елдімекендерді санаттан «шығару» арқылы оларға тыйым салу бір-бірімен тығыз байланыста өрбіді. Менің әңгімем әлеуметтік бөлініс мәселесіндегі барокконның ықпалымен елдің теріс жіктелуін қозғаудан басталады, бұл тұрғыда танымал музыка дискурстары топ пен тұлғалардың мүдделерін көздейді. Тағы да үш кезең, 1853 ж. Аргентина ұлттық мемлекет ретінде заңды конституциясына қол жеткізгенге дейінгі кезеңге тән мәселелердің әртүрлі тарихи нұсқаларын көрсетеді. Олардың бәрі кең

Кітап: Әлем музыкасының тарихы, 2-бөлім
Дәріс: Латын Америкасының халық әндері мен билері
Дәріс авторы: Әлия Сабырова

ауқымды ой мен сезім жүйелерімен тоғысады: Ағартушылық, Тәуелсіздік және сәйкесінше Романтизм. Түйінсөз конституция қабылданғаннан кейін елдің тәуелді болуы мен қалалардың экономикалық мақсаттың құрбанына айналуын тұжырымдайды.

Жікке бөлуші отаршылдық мәселесі өз алдына бөлек қаратыруды талап етеді.

Отарлау кезеңінің басым бөлігінде Аргентина аймағында тау-кен байлықтары тапшы еді, сонықтан испан шенеуніктері оған қызыға қоймады. Потосиде өндірілетін күміс кенінің арқасында басты назар Чаркасқа (қазіргі Боливияға) ауды. Сайып келгенде, Аргентинаны құрайтын Куйо, Тукуман және Өзен Аңғары өңірлерінде қоныстандыру шаралары баяу жүрді және оның да өз еркі өзінде болмады, Перудің вице-короліне қарады, сондай-ақ, символикалық тәжірибелер мен түсініктердің қатаң шоғырына айналды. 1776 жылы Өзен Аңғары вице-корольдігі құрылып, астанасы етіп Буэнос-Айресті бекіткен кезде аймақтың көрінісі саяси тұрғыдан да, экономикалық тұрғыдан да өзгерді, қазба байлығын сыртқы сауданың пайдасына берді. Осылайша, екі кезең анықталды: бірі, шамамен алғанда, Мараваллдың «барокко мәдениетіне» (1986), ал екіншісі – Ағартушылық идеясына сәйкес келеді.

Барокко стиліндегі музыкалық тәжірибелер алғашқы отар аймақтар жайлы еңбектерде кездеспейді. Дегенмен аймақ әлдеқайда кеңірек Перу өлкесі арқылы өткен жайттарға атсалысқан және бұл әрі қарайғы оқиғалар үшін негіз дайындады. Шамамен 1750 жылға дейін құрлықтағы испан билігінің консолидациясы үшін қоғам Иберия өмір салты мен дәстүрінің отар елдерге енгізілуінің нәтижесіне айналды. Бізге жақсы мәлім болғандай, үстемдік негізінен қайта іргесі қаланған қалалар арқылы жүзеге асты, олардың ішкі аудандарын шамалары жеткенше басқарды. Елдімекендерде, алайда үндіс тұрғындар саны басым еді және бұл жердің ой-шұқыры кез келген Еуропа өкілінен артық білетін, бұл оларға отарлау ахуалынан гөрі автономияның әлдеқайда жоғары дәрежесіне ұмтылуына мүмкіндік берді. Осылайша, өркениеттің католик-негізді айқын анклавтарына баланған үстем Батыс қалалары мен әрдайым түнек, Өзәзіл мекені деп саналған, жұрт нашар білетін және басқаруға көнбейтін төменгі үндіс елдімекендерінің арасында қайшылық туындады. Қала мен ауыл дербес қисыны бар заңды тарихи қозғалыстағы өкілдерге айналды.

Қала мен ауыл арасына түскен сызат жинақтап алғанда, дін қызметкерлері, әскерилер немесе аристократия сияқты бірліктер ретінде әрекет еткен таптық шоғырлар немесе эстаментолар қанына негізделген статикалық қасиеттер ретінде испан Бароккосының жалпы концепциясына алып келді. Әдетте тұрақтылық әрбір топтың төменгі, орта және жоғарғы секторларының өкілдерін біріктірді, бірақ, ереже бойынша, әртүрлі топтарда, мәселен, бірдей табыс табатын адамдар мен топтар арасында кездеспеді. Басқа бір жерлер мен дербес топтарға қатысты әрекеттердің үйлесімді нәтижесі ретінде көрсетуге болатын, осылайша полихорал туындылардың хор байланысымен салыстыруға келетін полихорал мәдениеттің музыкалық метафорасын ұсынған болатын.

Перу Бароккосының халық музыкасы туралы дискурстары қала мен ауыл арасына түскен сызатты, сонымен бірге отар қоғамдардың бөлінген табиғатын көрсетеді. Көп жылдық алғышарттардан ерекшелігі халық музыкасы мәтіндерде сирек көрінеді. Бұдан бөлек, бұл жүзеге асқанымен, негізінен белгілі бір топтардың жеке мүдделеріне қызмет етеді. Гуаман Пома де Айаланың өзі үндіс-креолдар деп атаған Батыстандырылған Байырғы халықтар жайлы атақты тұжырымы автор олардың ахлақи азғындаған мінезіне балаған еліктіруші әндеріне жүгінеді. Оның сурет маңайына шоғырланған мәтінді қамтитын жалғыз дискурсі Ваманга төңірегіне отаршыл қала шарттарына тән емес тәсілдермен біріккен үндістер тығыз қоныстанған елдімекендерге тиесілі. Оның уәжі өте қарапайым: Христиандандырылған аборигендердің өзі, бәрінен бұрын, мәні жағынан ахлақи сипатта болды және өздерін кез келген испан немесе Испания ықпалындағы адамнан да жақсы ұстады. Ән осы ойды айғақтайтын елдің «жаңа шежіресінің» бір бөлігін және отарлау билігі жүйесінің түбегейлі реформалары ұсынылған «кемел үкімет» жоспарын жасауға көмектесуге шақырды.

Ғасыр соңында, бұрынғы Инктер қаласы Кускоға таяу жерде, франциск монахы Грегорио де Зуола он екі монодикалық ән түріндегі елдімекен музыкасы жайлы таңғажайып бір айғақ қалдырды, мұны ол өзінің қарапайым кітапшасына жазып алған екен. Оның үстіне, оның сөзбен де, суретпен де емес, музыкамен берілген дискурсі өз тобының, оның ішінде Criollos (сөзбе-сөз, креолдар) ретінде танымал Еуропа келгіншілерінің жергілікті ұрпақтарының мүддесі мен бағасын білдіреді. Келісімнің арқасында оның шығармалары жинақталған танымал әндер емес, өзінің бастапқы қайнаркөзімен енді қайтып үйлеспейтіндей өзгеріске ұшыраған испан полифониялы композицияларының ішкі дауыстары болып саналады. Зерттеу, түбектегі испан әндерінің төркінімен байланысты қолдап, бірақ оны болжауға келмейтін

Кітап: Әлем музыкасының тарихы, 2-бөлім
Дәріс: Латын Америкасының халық әндері мен билері
Дәріс авторы: Әлия Сабырова

тәсілдермен өзгерте отырып, шамамен алғанда, Жердегі басқа ешбір музыкаға ұқсамайтын, бірақ креолдар көзқарасы тұрғысынан туған Зуоланың өзіне тән жеке репертуарына қол жеткізді. «Әрқашан Кускодан 2 миль жоғары көтерілгендегі таудың ауасындай тапшы болып қала беретін» музыкалық «атмосфераның» тууының арқасында Зуола өзін-өзі таныту әрекетіне баланатын барлық шараларды шығарып тастап, өз тобының ерекшелігін көрсетеді.

Гуаман Поманың Батыстандырылған үндіс музыкасының немесе Зуола креол әндерінің кейінірек Аргентинаның құрамына кірген үш отарлау аймағында дамығанына ешқандай дәлел болмаса да, олар барокко полихорал қоғамы үшін үйреншікті музыкалық түсінік үдерістерін құжатқа түсірді. Олар испан отарларының өн бойында естіліп тұрған күрделі аралас музыкалық композициялардың түрлері жайлы нақты түсінік береді, бұл бізге қандай да бір түрде азғана Аргентина құжаттарымен шектелетін бос кеңістікті толтыруға мүмкіндік береді.

Ағартушылық пен музыка

Ағартушылық философиясы Оңтүстік Америка мен Аргентинаның музыкалық және басқа да тарихында үлкен із қалдырды. Ағартушылықтан әсерленген жаңа саяси идеялардың ықпалымен әлдеқайда көне үш аймақ жаңа аумақтық құрылымға біріктірілді: Өзен Аңғары иелігі, ол Буэнос-Айрестен басқарылды. Негізінен Атлант бойындағы сауданың заңдастырылуы мен әлдеқайда дамыған отарлау бюрократиясына деген қажеттіліктің арқасында XVIII ғасырдың соңғы онжылдығында жергілікті зиялы ортамен бірге жаңа астана геометриялық прогрессиямен өсті.

Сондай-ақ, отарлау қоғамы маңызды ішкі өзгерістерді бастан кешірді. Үстемдік топтар енді негізгі қолдаушы әрекет ретінде сауда-саттықпен бірге буржуазиялық сипат иеленді. Жаппай болмаса да, тұрғындардың көбісі жергілікті тектен тарады және беймәлім деңгейде атамекенге деген ұжымдық сезімді бастан өткерді. Қалаларда тұрғындардың аралас топтары артты, дәстүрлі этникалық топтардың жойылуы, таптар арасындағы қарым-қатынастың күшеюі және Латын Америкасына тән болып есептелетін аралас тұрғындарға жол беру үрдісі жүріп жатты. Олар да жаңа тұрпатты жергілікті бірегейлік сезімін дәріптеді. Буржуазиялық сауданың экономикалық тиімділігі кейбір кереғар байланыстарда, қала жоралғыларында және күшті діни сезімде тұспалданатын қоғамдық үстемдікті қосқанда, барокко стиліндегі өмір салтының қайсыбір қырлары тәуелсіздік және одан кейінгі кезеңде орталық орынға ие болғанына қарамастан, ескі қожалық шеңберлерінің үлкен бөлігін күйреткен өмірдің жаңа, қуатты сезімін тудыра отырып, қоғамның құбылмалы дүниетанымымен үйлесті (Ромеро, 2004, 123-37, 159-72).

Ағартушылықтың белгілі бір идеялары қала мен ішкі аудандар арасындағы қайшылықтың күйреуіне жол ашты және елдімекендерге деген тәжірибелік әрі зияткерлік қызығушылықтарға серпін берді. Елдімекендерді бағалау испан королі III Карлос ресми қабылдаған қағиданың, яғни физиократияның ықпалымен айтарлықтай өзгерді, ол ауылшаруашылығын ұлттық байлықтың негізгі көзі ретінде жоғары бағалады және Руссоның табиғатты маңызды дүние деп сезімдік тұрғыдан идеяландырғанын құптады (Теран, 2008, 22–4). Өз мансаптарын өрлеткісі келген шенеуліктер мен, сондай-ақ, сол кезеңде жоғары бағаланатын білім түрлерін игеруге қызыққан жергілікті авторлар жариялаған көптеген жазбаша сипаттамалар мен зерттеулер дүниеге келді, олар елдімекендер мен оларды дамытудың өмірге қабілетті жобалар жайлы мәліметтер берді. Бұл авторлар ықтимал табыстан айрылмаса да, патриоттық ұрандар аясында елдің елдімекендер туралы білімін көтерді.

Дегенмен жайлы елдімекендер мен еуропалықтар асыл текті жабайылар деп қабылдаған жандарға жақсылық тілегеннен басқа жол жоқ еді. Құбыжық бейнелі Басқа өзіндік анықтама үшін қажетті болды және үстемдік Батыстандырылған және сауатты қала топтарына тән болғандықтан, елдімекендер мен олардың тұрғындары бірден айқындалды. Соңғылары Еуропа стиліндегі ақыл мен сабырға негізделген өркениет шеңберінен шығып кетіп, жабайы күйде қалған дүниелер ретінде қарастырылды; жақсы жағдай туғанда, олар дамыту жобасы бойынша өзгеріске ұшырауы мүмкін еді. Елдімекендер жайлы дискурс әрдайым стратегиялық мүдделерге сүйенетін диалектикалық үдеріс аясындағы қиялдағы игілік пен ықтимал зұлымдық арасында ауысып жүрді.

Елдімекендер жайлы осы сипаттама музыкаға да назар аударды. Ең ықпалдысы, бәлкім, Трухильо энциклопедиясы болар, бұған сәйкес, жергілікті епископ Балтасар Мартинес Компаньон епархияны тексеру үшін бара жатқан сапары барысында жазуды ойға алды және аймақтағы отарлаушы бақылауды күшейткісі келген болу керек. Тіпті егер ол мәтінін аяқтамаса да, жинаған 1300 иллюстрациясы аймақ жайлы мультимедиялық түсінік береді, оның ішінде жиырма музыкалық партитура мен отыз жеті билердің

Кітап: Әлем музыкасының тарихы, 2-бөлім
Дәріс: Латын Америкасының халық әндері мен билері
Дәріс авторы: Әлия Сабырова

сипаттамасы орналасқан. Жинақ аймақтағы халық музыкасы туралы қолда бар ең көне құжатқа баланады, алайда оның стилистикалық құжат ретіндегі құндылығы нотариустардың ауызша қайнаркөздерден жинаған пьесаларды транскрипциялау кезінде қабылдаған шешімдерді түсінуге тәуелді, әлі бірде бір зерттеуші бұл міндеттің үдесінен шыққан жоқ. Оның үстіне, иллюстрациялар сол кездегі халық дәстүрлерімен сәйкестікте азды-көпті талданған ертедегі музыкалық топтар қолындағы көрнекі түсініктердің өзіндік жеке жиынтығын тудырды.

1791 жылғы ярави жайлы, яғни үндістерге телінетін жергілікті сентименталды әндер жанры туралы пікірталас келесі екі ғасыр бойы Оңтүстік Америкалықтар айналысатын әлеуметтік-музыкалық бірегейлік жайлы дау-дамайлардың басын ашып береді. Бастапқыда кечуаға жазылған яравидің флейтаның сүйемелдеуімен орындалған мереке, махаббат пен аза жанры Инкан харауимен қаншалықты байланысты екені айқын емес. Кешікпей ол Батыстың әсерін қабылдады, ертедегі романтикалық сентименталды тонды, кастиль лирикасын, содан кейін классикалық нышандарды да сіңірді. Жанрдың жалған үндістік және қайғылы сипаты оның 1780 жылдарда пайда болуымен бірге Тупак Амарудың сәтсіз бүлігімен қандай да бір байланыста болуы мүмкін, мұны Мартинез Компаньон топтамасындағы яравиге ұқсайтын тристалар ретінде анықталған Тупамаро әндері дәлелдейді. Әндердегі қайғы сарыны қала тұрғындары арасында және махаббат лирикасы арқылы шығынға ұшырау түрінде жалғасын тауып, көрінуі мүмкін. Қалай болғанда да, салондар мен театрлар шынымен де яравиді қабылдады және оны толықтай жаңарған жергілікті бірегейліктің көмескі сезімі белгісіне айналдырды, бейне бір сентименталды әндер жергілікті тәсілмен шырқалып жатқандай еді.

Лима газеті, яғни жергілікті креолизмнің тасқамалы Меркурио перуано жанрларды әртүрлі көзқарастар тұрғысынан талқылаған екі мақала жариялады. Газеттің негізін қалаушыға баланатын, итальян текті Сикрамियो (1791), Хоес Росси және Руби патриот креол ұстанымына бекіді, ярави музыкасының қайғылы және жылаңқы әсерімен «қайталанбас» сипатта екенін мәлімдеді. Осы дауға қолтанбасын қалдырған композитор, флейташы және орган шебері Торибио дел Кампо, оған кәсіби маман ретінде жауап берді, ярави техникасының өте қарапайым екенін, оның еліктемейтін даусы жоқ екенін алға тартты. Теңдессіз эмоциялар кесірінен Кампо Перголези мен оның жергілікті әріптес ғалымдарының музыкасын жоғары бағалады. Барокко кезеңінде еркін және нашар кейіпте анықталған Креол санасының XVIII ғасырдың аяғында бірігуі өте дұрыс еді, сондай-ақ, өзіне оның бірегейлік құндылығына қатысты туындаған пікірталастар мен танымал әндердің айрықша жанрларының пайда болуын да қосып алды. Ярави пікірталасы бұл салондағы дау-дамайдан да жоғары тұрған құбылыс еді. Бұл буржуазияның жергілікті халықты әдетте қиялдағы үндістердің символикалық тауарларын қолға түсіру арқылы оларды бөгделер ретінде жұмсауына дайын екенін көрсетті. Сондай-ақ, мақалада осындай ұстанымдардың басқа топтардың космополиттік ерекшелік сезіміне тәуелділігімен жүздесуі де көрсетіледі, бұл ұстанымды қандай да бір ақсүйек емес, осы күйінде аралық секторға жататын саудагер айтып тұр. Пікірталас, бұдан бөлек, Латын Америкасы музыкалық бірегейлігі ішке, жергілікті немесе ұлттық (сөздің этникалық мәнінде) аймаққа үңілуге тиіс пе немесе одан гөрі, шеттен шабыт іздеуі керек пе деген бітпейтін тартыстарды да ашады; ұлтшылдық пен космополитизм арасындағы осы текетірес әртүрлі формаларға түрлендірілді, бірақ 1970 жылдар мен одан кейінгі кезеңдегі көптеген музыкалық дауларда орталық орынды еншілеуін жалғастыра берді.

Осы аяда елдімекендердегі гаучо түрінің ең көне сипаттамалары ортаға шығады: этникалық аралас үндіс, Африка және Еуропа текті кезбелер жеке еркіндігін қалған барлық нәрседен жоғары санады, заңсыздық шегінде өмір сүрді, бірақ сонда да қатаң абырой заңын сақтады. Олар аттың құлағында ойнады, қажет болғанда, тек уақытша жұмыстарды ғана атқарды, ұрлап әкеткен әйелдермен бас құрды және маңыздысы, әдетте өз гитарасының сүйемелдеуімен әндер шырқады. Мәтіндер розарий олардың пайда болуын, алдымен, Гаудериос (1746), одан кейін (1771) Гаучолар деп сипаттайды, 1790 жылдан бергі сілтемелер саны айтарлықтай көбейе түскен; егер Уругвай мен Рио-Гранде де-Сул жазықтарын бұл аумақтағы ертедегі мал шаруашылығының дамуының арқасында осы тектес жандар пайда болған аймақ деп қарастырудың мәні болса, ол кейінірек Аргентинадағы Буэнос-Айреске және одан әрі таралды.

Бұл әдебиеттерде гаучолар әдетте кез келген оң қасиеттен жұрдай, жабайылар ретінде кемсітіле суреттелетін. Бірақ сонда олардың сөзге шешендігі кейіннен саяси мақсаттарға немесе театр кейіпкерлері ретінде, әсіресе комедияларда қолданыла бастады. 1777 жылғы Шіркеу діндары Хуан Балтасар Мацильдің романсы вице-король Педро де Себальостың Гаучо елдімекендеріндегі әскери қимылдарын мадақтады. 1780 жылдары жазылған Sainete «Гасиенда қызының махаббаты» Гаучоны күлкілі жандарға балап, әбден келемеждейді.

Кітап: Әлем музыкасының тарихы, 2-бөлім
Дәріс: Латын Америкасының халық әндері мен билері
Дәріс авторы: Әлия Сабырова

Жылнамашылар мен саяхатшылар, сондай-ақ, тарихтан бұрынғы гаучолардың музыкалық дағдыларын мысқылдап және әдетте мазактап отырған.

Ерекше Тәуелсіздік

XIX ғасырдың басында Гаучоның қарақшылары көп ұзамай, тәуелсіздік үшін күресінде солдаттар ретінде талап еткен. Ауылдық аудандар әскери дерек көзі ретінде жаңа құндылыққа ие болды. Соған қарамастан Гаучоға жеке тұлғаға қатысы жоқ сияқты кемсіте қарады. Буэнос-Айрестен және басқа жерлерден Гаучос 1806 және 1807 жылдардағы Британ басып кіруіне қарсы шайқасты. Олар 1810-ші және 1820-шы жылдардағы роялист әскерлерінен революцияны қорғау үшін қару-жараққа қайтадан кірісті, бақылаушылардың бірауыздан мақұлдауына-тіпті теодорик Блэнд, 1810-ші жылдардың соңында Буэнос-Айрес Монро Президентінің уәкілі, олардың әскери құндылығын талқылап, сол арқылы Америка Құрама Штаттарының Конгрессіне хат жазды. Буэнос-Айрестегі испан корольдігіне қарсы 1810 жылдың революциясы сыртқы үстемдікке төтеп беріп және отарлық истеблишментті жойды. Ұлттық мемлекетті құру қадамдары шағын және алдын ала болды: 1813 жылда Ассамблея Конституцияны жаза алмады, бірақ ол көптеген басқа негізгі заңдарды жазып, ұлттық рәміздерді орнатты; 1816 жылда ресми түрде Испаниядан тәуелсіздік жарияланды. 1819 жылдың құлдыраған Конституциясы уақытша орталықтандырылған үкіметтердің құрылуына әкелді, әрбір провинция егемендік пен автономияға ие болды. Буэнос-Айрес 1826 жылы орталықтандырылған Конституцияны қайта бекітуге тырысты, және ұлттық мемлекет 1825 және 1827 жылдар арасында ұзаққа созылмады. Алайда, провинциялар ешқайсысын да қабылдамады және өз істерін басқаруды жалғастырды.

XVIII ғасырдың соңғы ширегіндегі үрдістер мен тәжірибелер шамамен 1830 жылға дейін жалғасты, соның ішінде күрделі театр музыкасымен бірге қарапайым салон әндері мен билерінің сандық басымдылығы, діни музыкаға жоғары көңіл бөлу және ауылдық музыкамен күрделі қарым-қатынас жалғасты. Ағартушылық идеялары және 1810 жылғы революцияның зияткерлігін қамтамасыз еткен ілеспелі классикалық эстетикасы, 1813 жылғы Ассамблеяда және 1820 жылдардағы бірінші, сәтсіз, централистік Аргентинаның құрылуы батыл және қарқынды дамыды. Тәуелсіздік танымал музыкаға әсер еткен маңызды өзгерістер жасады. 1806 және 1807 жылдардағы Британдық шабуылдардың екі талпынысынан жергілікті жеңістен кейін бірінші рет өркендеген патриоттық ән революциялық істі ілгерілету, оның әрекеттерін мәңгі есте сақтау және әр түрлі әлеуметтік топтар арасында дәнекерлеуді жаулап алу үшін қажетті жанр ретінде пайдаланылды. Француз революциялық моделін және 1806-1887 жылдардағы жағыдайларды басшылыққа ала отырып, шығармалардың көпшілігі жасанды болып көрінді, жоғары классицистік тілмен ерекшеленді. 1813 жылы болашақ ұлттың музыкалық символына қызмет етуге, содан кейін ұлттық әнұран болуға арналған» патриоттық марш « тарату және қабылдау бүкіл Оңтүстік Америкада танымал болған осы репертуардың үлгісі таратылды.

Дәріс тақырыбы бойынша қосымша ресурстар:

1. Арец И. (1952) *Elfolklore music argentino*, Буэнос-Айрес: Рикорди
2. Айестаран Л. (1950) *La primitiva poesiagauchesca en el Uruguay*: Томо I [жеке жарияланым] - 1812–1839 гг., Зерттеу және мұрағаттық зерттеулердің Ұлттық институты, 1, 1, Монтевидео: Imprenta El Siglo Ilustrado
3. Azara Ф. де (1847) *Электронды тарихқа сипаттама. Парагвая и Рио-де-ла-Плата*, 2 том, Мадрид: М. Санчес
4. Barcia PL (1999) 'Fundacion del teatro gauchesco: El amor de la estanciera ', *Anales de literatura hispanoamericana*, 28: 455-71 (2001) 'Las letras rioplatenses en el periodo de la Ilustracion
5. Barcia, PL (ed.) (1982) *La lira argentina, o coleccion de las piezas poeticas dadas a luz en Buenos Aires durante la guerra de su Independencia*, критический выпуск edn, Буэнос-Айрес: Academia Argentina de Letras
6. Berutti A. (1882 [жарияланым түпнұсқасы.], 1988), «Aires nacionales», в JM Veniard, Arturo Berutti: *Un argentino en el mundo de la opera*, Буэнос-Айрес: Ұлттық музыка институты «Карлос Вега»
7. Бланд Т. (1818) «Доклад ... о Буэнос-Айресе», в J. Монро, Он жетінші ультте көрсетілген оның жолдауының қалған бөлігінің құжат көшірмелерін табыстау. 15 желтоқсан 1818жыл, Вашингтон, Колумбия округы: Э. де Краффт
8. Caldcleugh, A. (1825) *Оңтүстік Америкаға саяхат, 1819-20-21 жылдар аралығында*, Лондон: Дж.

Кітап: Әлем музыкасының тарихы, 2-бөлім
Дәріс: Латын Америкасының халық әндері мен билері
Дәріс авторы: Әлия Сабырова

Мюррей

9. Chiaramonte, JC (2007) La Ilustracion en el Rio de la Plata: Cultura eclesiastica y cultura laica durante el Virreinato,
10. Dalmaroni, M. (2006) Una Republica de las letras: Лугонес, Рохас, Пайпо: Escritores argentinos y Estado , Росарио: Беатрис Витербо